

EDUSKUNTA
Ympäristövaliokunta

Asia: U 73/2018 vp, Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamista koskevat ehdotukset

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista vuosille 2021-2027 koskevista ehdotuksista ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

MTK:n kannat maatalouspolitiikan uudistukseen liittyen ovat pääosin yhteneväisiä Suomen virallisten kantojen kanssa. Lopullista kantaa maatalousuudistukseen ei voida ottaa ennen kuin päätökset monivuotisesta rahoituskehiksestä on tehty ja Euroopan parlamentti on muostannut kantansa uudistukseen.

Huolensa MTK haluaa esittää yleisesti neljästä tärkeästä asiasta. Uudistuksesta on viljelijän näkökulmasta vaikea löytää maatalouspolitiikan yksinkertaistamista lähinnä tukioikeuksien poistamista ja tiettyjä valvontajärjestelmään mahdollisesti tulevia muutoksia lukuun ottamatta. On myös vaikea nähdä uudistuksen vaikutuksia maatalouden kilpailukyvyyn parantumiseen. Viljelijän näkökulmasta merkittävintä kuitenkin on, että maatalouspolitiikan vaatimustaso ja komission esittämä rahoitus eivät ole tasapainossa. Viljelijöiltä tullaan jatkossa vaatimaan selvästi aiempaa enemmän, mutta samalla yhteisen maatalouspolitiikan rahoitusta ollaan leikkaamassa merkittävästi. Tämä muutos koskee erityisesti peltoviljelyä. Viimeisenä esitämme huolen nuorten viljelijöiden saamisesta alalle. Tältä osin uudistus avaa uusia ja kannatettavia mahdollisuuksia esimerkiksi edistämään vanhan sukupolven luopumista tai ohjaamaan lopettavien tilojen resursseja jatkaville viljelijöille. Luken viime viikolla julkaiseman tilaston perusteella yli 65 vuotiaat viljelijät ovat ainoa lukumääräisesti kasvava viljelijäryhmä ja kehityksen jatkuessa viime vuosien linjalla meillä uuden ohjelmakauden toimeenpanovaiheessa enemmän yli 70 -vuotiaita kuin alle 35 -vuotiaita viljelijöitä.

Olenainen osa edellä mainittua vaatimustason nostoa liittyy uudistuksen ns. vihreään arkkitehtuuriin, jossa aiemmat suorien tukien (I -pilarin) viherryttämisen ehdot, EU-rahoitteisten tukien myöntämisen edellytyksenä olevat täydentävät ehdot ja maaseudun kehittämisen (II -pilarin) viljelijöille vapaaehtoiset ympäristötoimet (ympäristökorvaus) rakennetaan uusiksi. Tukien ja korvausten myöntämisen edellytyksenä on jatkossa ehdollisuuden ehtojen noudattaminen. Ehdollisuus sisältää monia nykyisten täydentävien ehtojen ja viherryttämisen vaatimuksia. Näitä toimenpiteitä voidaan täydentää viljelijöille vapaaehtoisilla suorien tukien ns. ekorajajärjestelmän ja II -pilarin ympäristökorvauksen vapaaehtoisilla toimenpiteillä. Tämä muutos tuo maatalouspolitiikan ympäristötoimissa monet EU -maat tasolle, jossa Suomi on ollut jo vuodesta 1995 lähtien. Uudistuksessa ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja sen torjunta saavat selvästi aiempaa suuremman painoarvon. MTK korostaa vihreässä arkkitehtuurissa vapaaehtoisten toimenpiteiden tärkeyttä sekä toisaalta pakollisten ja vapaaehtoisten toimien välistä tasapainoa niin vesiensuojelussa, luonnon monimuotoisuudessa kuin ilmastotoimissa. Ehdollisuuteen tehtävät merkittävät tiukennukset lähinnä leikkaavat tuissa vielä jäljellä olevaa tulotukiosuutta ja kiristävät ennestään viljelijöiden tiukkaa taloudellista tilannetta. Toisaalta

pakollisten ja vapaaehtoisten toimenpiteiden pitää olla tasapainossa erikseen kaikissa kolmessa painopisteessä, sillä muuten tuotannoltaan samanlaiset tilat voivat joutua toteutettavien toimenpiteiden ja samalla myös taloudellisesti hyvin erilaiseen taloudelliseen tilanteeseen tilan sijainnin perusteella. MTK ymmärtää tarpeet kiristyvän ympäristöuuttuvuuden osalta, mutta sitä ei saa toteuttaa vaarantamalla viljelijöiden ennestään heikon taloustilanteen tai maatalouden toimintaedellytyksiä alueellisesti tai jonkun tuotantosuunnan osalta.

Suomen puheenjohtajakaudella on tehty ehdotus, että jäsenvaltion olisi käytettävä vähintään tietty prosenttiosuus tai kiinteä määrä I ja II pilarin yhteenlasketuista varoista ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden rahoittamiseen. MTK kannattaa tätä ehdotusta, koska se lisäisi huomattavasti kansallista joustovaraa CAP-strategian valmistelussa. Tässä yhteydessä on tärkeää myös varmistaa, että ainakin osa luonnonhaittakorvauksesta voidaan lukea ympäristötoimenpiteeksi kuten kuluvalle kaudella. Luonnonhaittakorvaus mahdollistaa maatalouden harjoittamisen epäsuotuisimmilla alueilla ja pienemmillä tiloilla kuin mitä tilanne olisi ilman korvausta. Samalla luonnonhaittakorvaus turvaa esim. maatalousympäristön luonnonmonimuotoisuuden säilymistä alueilla, joilla se muuten voisi taantua hyvinkin nopeasti. EU:n komissio on kuitenkin omana kantanaan ilmoittanut, että tämä muutos saattaisi vaarantaa ilmasto- ja ympäristötoimenpiteiden toteutumista ja vastustaa sen takia muutosehdotusta.

Yksityiskohtaisina kommentteina MTK esittää seuraavaa: "Tosiasiallinen viljelijä" –määritelmän osalta on ehdotettu vapaaehtoisen soveltamisen säilyttämistä sekä jäsenvaltioiden mahdollisuutta itse määritellä tosiasiallisen viljelijän kriteerit. "Pysyvä nurmi" –määritelmän osalta on säilytetty Omnibus-asetuksen mukainen lähestymistapa, kuitenkin niin, että jäsenvaltiot voisivat ottaa huomioon pysyvän nurmen määritelmässä kynnön lisäksi myös muokkauksen nurmivuosien laskennan katkaisijana. "Tukikelpoisen hehtaarin" osalta on ehdotettu, että jäsenvaltio voisi päättää jättää tukikelpoisuuden ulkopuolelle uudet maatalousalat, joiden perustamisesta aiheutuu kielteisiä vaikutuksia ympäristölle tai ilmastolle. MTK:n mielestä nämä ehdotukset ovat kannatettavia.

Maaseudun kehittämisen osalta komission esittämät sisältömuutokset ovat suoria tukia vähäisemmät. Ympäristö- ja eläinten hyvinvointikorvaus on tärkeää säilyttää osana maaseudun kehittämisen toimenpidekokonaisuutta, koska niillä on merkittävä vaikutus ympäristön ja eläinten hyvinvoinnin edistämisessä. Korvausten tason määrittämisessä tulisi kuitenkin nykyistä enemmän huomioida EU -lainsäädäntö kansallisen lainsäädännön sijaan. MTK:n mielestä tulisi sallia korvaustason laskentaa EU:n lainsäädännön perusteella myös siinä tapauksessa, että kansallisen lainsäädännön vaatimukset ylittävät EU-säädösten tasoa. Lisäksi tulisi mahdollistaa myös korvausten maksamisen toimenpiteiden hyötyjen/tulosten perusteella.

Helsingissä 10.3.2020

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Juha Lappalainen
Tutkimuspäällikkö